

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

☐ ☐

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

☐ ☐

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Cari probleme ar trebui să le discute mai mult preoțimea noastră?

(Articol din afară).

Ordinea, în care trebuie discutate problemele vieții, o determină însemnătatea lor, așa că cele mai însemnate se discută în locul prim și numai după aceea vin la rând chestiunile de a doua mână.

Măsura, care ne spune, că problema sau chestiunea cutare e *însemnată, mai însemnată* ori e *foarte însemnată*, așa cât devine arzătoare, o indică binele obștesc.

E adevărat, că mai întâiu ești tu și pe tine trebuie să te iubești și ajuți mai întâiu, însă când vin în coliziune două datorințe una față de binele comun, care e superioară, și alta, care te privește numai pe tine și deci e inferioară, atunci cea de natură inferioară trebuie să cedeze celei de natură superioară.

Cel ce a urmărit cu atențiune felul, în care preoțimea noastră tratează diversele probleme, fie în scris, prin gazete, fie cu graiul viu în sinoade, a putut vedea, că partea cea mai mare a preoților noștri se ocupă cu tot felul de chestiuni, ori cade în sfera lor de activitate ori nu, și anume așa, că asupra problemelor de mai puțină însemnatate toți iau cuvântul, și care de care stă înainte cu o soluție mai favorabilă — după părerea individuală — când însă e vorba de problemele mari, pe cari nu le poate îndeplini un singur individ, ci trebuie o unire a forțelor, o strângere a rândurilor, atunci și glasurile cele mai celebre tac, iar peana celor, cari altădată pentru chestiuni neînsemnate um-

pleau coloane întregi, acum nu mai lunecă.

Și ca să mă clarific, în cele următoare voi aduce cazuri concrete.

Scriitorul acestor rânduri a urmărit — cu ajutorul rapoartelor publicate prin foi — modul, în care s'au tratat anul trecut diversele probleme în sinoadele preoțești, și-a observat, că pe când chestiunilor mai puțin însemnate li-s'a jertfit partea cea mai mare a timpului, pe pe atunci pentru probleme importante din punct de vedere obștesc nu le-a mai rămas timp, de aceea au trebuit lăsate pentru „alte vremi mai bune”. Ba în unele sinoade s'au tratat și astfel de lucruri, cari nu cad în competența sinoadelor. Obiectele de discuție, dacă s'au discutat, pentru că în cele mai multe sinoade toate au mers neted, au fost aceleaș, ca și în anii precedenți. S'azis, că vin să se roage Preav. Cons., ca să mijlocească urcarea congruei, ici colo îmbunătățirea fondului viduo-orfanal, mai puțin s'a vorbit însă despre concubinagii, apoi despre chestiile școlare și poate și mai puțin despre mijloacele, ce sunt de-a se lua împotriva răului moral și material, ce-l pricinuieste alcoolul la sate; de asemenea puțini se vor fi cugetat la îndreptarea moravurilor poporului, cari degenează din zi în zi. În schimb unii, luându-și aere de academicieni, s'au ocupat cu introducerea ortografiei academice în corespondența oficială (vezi raportul publicat în primăvara trecută asupra unui sinod din nordul Arhidiecezei), și câte și mai câte alte chestiuni mărunte.

E adevărat, că preoții în sinoade nu pot hotărî asupra chestiunilor, ce privesc întreagă Arhidieceza, dar tot așa de adevărat e și aceea, că se pot sfătui asupra problemelor de obște și întru cât îi atinge pe ei

dușmanul comun, pot aduce hotărîri obligatoare pentru protopopiatul în care s'au adus. Mă gândesc la hotărîrile folositoare și foarte necesare ce ar fi trebuit aduse împotriva beuturilor alcoolice. și apoi să se fi gândit la modul, în care sunt de a-se înființa reuniunile pii, ca în chipul acesta să se ridice moralul poporului, care e foarte scăzut la noi românii, dar cu astfel de chestiuni sau nu s'au ocupat cum trebuie, sau — dupăcum au făcut cei mai mulți — au lăsat toată sarcina în spatele P. Ven. Ordinariat, ca prin ordinațiunile sale să curmeze răul, ce se întinde ca lepra.

Astfel stăm cu tratarea problemelor mari în sinoadele preoțești.

În gazetărie și mai puțină atențiune știu da preoții noștri chestiunilor vitale nu numai la ale bisericii, fără și la ale neamului. Să luăm numai o pildă: E constatat publice și toți mărturisesc, că pe noi românii nu atât vitregimea sortii, cât mai ales abuzul, ce se face cu beuturile alcoolice ne sărăcește și ne pune bâta de cerșitor în mână, ca s'o luăm în spre îndepărtata Americă, sau cel puțin atâta trebuie să zică unul fiecare, că poporul nostru consumă prea mult alcool, de aceea dau greș cele mai multe întreprinderi economice sau culturale ale intelectualilor, fiindcă alcoolul îi smulge omului din suflet și ultimul gram de însuflețire și astfel vorbele despre cunoașterea demnității proprii, care e garanța ori cărei înaintări, devin iluzorii.

Cu toate aceste o astfel de chestiune, pe care și laicii o numără între problemele de viață aleneamului (vezi „Românul”: „Plaga noastră” și un articol din „Unirea” semnat de un laic) e cu totul străină de condeiele preoților noștri. Până când o scriitoare ca Sofia Nădejde publică încontinuu la articoli anti-

alcooliciprin „Antialcoolul“, „Albina“ și alte reviste, până atunci frații preoți, — cari mânue destul de bine condeiul, încă mai bine, ca și celce scrie rândurile acestea —, cari au scris ceva despre chestia antialcoolică se pot număra pe degete. Se scriu la coloane întregi în chestia unui „Normativ arhidiecezan“ — care fie-ne iertat s'o spunem, că nu prea cade în competența noastră sau cel puțin nu e cea mai arzătoare problemă, ca să i-se sacrifice numeri dearândul — însă despre mijloacele, ce sunt de a se lua împotriva ravagiilor alcoolului nu se scriu nici măcar câteva rânduri.

Trebuie să schimbăm la vorbe și la idei prin ziare, dacă vrem să curmăm și numai în parte răul, ce-l pricinuieste alcoolul, nu numai la sate fără chiar și la orașe. Spre evitarea oricărei neînțelegeri, țin se declar, că șirele de față nu sunt inspirate de nici o ieșire pătimasă, ci e numai strădania unui om, care vrea să ajute și el cu ce poate problema mare a zilei de azi: chestia antialcoolică.

Până când însă țaranul iubește prea mult glăjuța, să-i torni cultură și cu tolcerul tot înapoi va da, pentru că oricâte vorbiri i-se vor ținea, oricâte sfaturi i-se vor da, toate vor fi frământări zădarnice,

i-se vor băga pe-o ureche și-i vor ieși pe cealaltă, însoțite poate și de o frază compătimitoare: „că bine a mai vorbit“!

Așadară trebuie să ne punem cu tot deadinsul pe lucru și să rezolvim favorabil cât mai în grabă problema antialcoolică, pentru că dela desnodământul norocos al chestiunii acesteia atârnă și cultura poporului, fără de care nu ne putem închipui viitorul de aur al neamului nostru.

— §. —

Tratatativele româno-maghiare în dietă.

Vorbirea contelui Tisza.

(După notele stenografice).

(Continuare și fine).

Pentru că ce se va întâmpla în stadiul actual al lucrului? Unele dispozițiuni singuratică, pe cari în sine noi le aflăm de corecte, de necesare, pot fi luate, și sigur că vor fi luate; dar între dispozițiunile expuse de mine sunt foarte multe și de acelea, a căror condiție prealabilă, am accentuat doară de repetiteori în expunerile mele, este, ca să nu stăm în față cu dușmani, ci cu amici buni și de încredere (Aprobări), despre cari știm, că nu au gânduri ascunse politice, îndreptate în contra unității naționale a statului maghiar. (Așa e!)

Nu poate să fie vorba deci despre realizarea a multor măsuri, cari devin rea-

lisabile numai în momentul, în care partidul naționalist român eliminează din programul său părțile, cari din acest punct de vedere deșteaptă neîncredere și antipatie. Și până nu se întâmplă aceasta, nu poate prinde teren în opinia publică maghiară, în societatea maghiară, concepția, dispoziția, starea sufletească, necesară pentru a putea asigura și pe seama cetățenilor de buze române ai patriei toate condițiunile concordiei, ale unirii frățești. Aceste nu pot fi turnate în paragrafi, (Așa e!) nu se pot decreta, pe lângă cea mai mare bunăvoință, ci ele trebuie să treacă în sufletul poporului, în corpul social maghiar și român, în suflet, în viața sentimentală și intelectuală. Iar aceasta se poate ajunge numai atunci, dacă eliminăm tot ce poate produce contrast, neîncredere, antipatie. (Aprobări vii).

Durere, lucrul acesta nu s'a întâmplat. Că ce ascunde viitorul în sine, nime nu poate să știe. Guvernul, din partea sa, va merge mai departe pe calea, pe care a precisat-o de atâtea ori politica națională, și pe care i-a stabilit-o adevărurile fundamentale, de atâtea și atâteaori. Noi trebuie să ne împlinim datorința, pe care dator e fiecare guvern să o îplinească, față de fiecare cetățean al țării. Noi trebuie să căutăm să cunoaștem toate plângerile, toate relele, toate interesele, cari așteaptă să fie satisfăcute, sprijinite, trebuie să căutăm se îmbrățișăm interesele îndreptățite ale fiecărei pături sociale, încredințată îngrijirii și răspunderii noastre. Pe lângă aceasta în special în chestii naționaliste trebuie să facem dispozițiunile, pe cari în sine luate le aflăm de corecte și de necesare. Ca să nu fac despre mai multe vorbă, aici e chestia regulării instrucției din religie, aici e valorarea limbei materne în școlile de stat, în cadrele pe cari am avut onoare a le arăta.

FOIȚA.

Cuvânt de deschidere

rostit la adunarea generală a reuniunii femeilor rom. din Blaj, de dna Elena Pop, prezidentă.

Cu sinceră bucurie Vă salut la aceasta adunare generală a reuniunii femeilor române gr. cat. din Blaj.

Interesul ce să arată față de reuniunea noastră și față de scopul său nobil, — succesul frumos al întreprinderilor întru întărirea sentimentului social al societății române din Blaj și întru trezirea atențiunii publicului românesc față de străduințele creștinești și românești ale acestei reuniuni dau comitetului acestei reuniuni din zi în zi *mai mult* îndemn și *mai multă* încredere pentru lucrările ce avem să întreprindem și în viitor, în serviciul acestei reuniuni.

Este netăgăduit, că indemnul principal al acțiunilor omenești este inițiativa particulară, dar sunt o serie întreagă de chestiuni, cari numai prin asocierea mai multor se pot rezolvi și sunt nenumărate lucruri, cari numai prin acțiunea sistematizată și cooperativă a indivizilor interesați se pot îndeplini. — Este peste orice îndoială, că creșterea fetițelor spre pildă, este în primul rând, datorită și chemarea mamelor, cine ar

putea însă afirma, că ori care mamă, poate da fetiței sale creșterea, care ea trebuie să-o aibă de multeori împotriva tendinței ce se nutrește de marea societate omenească, și cine ar putea afirma, că acest sistem de educație a copiilor noștri, îl poate schimba ori modifica o mamă ori cât de mult ar dori să deie fetiței sale o creștere mai rațională și mai potrivită împrejurărilor în care va avea să trăiască. — Indreptarea sistemului de educație a copilașilor, câștigarea tuturor mijloacelor necesare pentru aceasta educație să poate face numai, prin deosebitele corporațiuni și reuniuni. Nu cu puțină mândrie putem zice și noi românii, că din zi în zi crește numărul acelor reuniuni și corporațiuni, cari și-au pus de țintă creșterea rațională și creștină morală a copiilor și în special a fetițelor române.

Chiar și reuniunea noastră sa înființat în primul rând, pentru a contribui cu puterea asocierii la creșterea națională și morală a fetițelor române. — Cine știe aprecia ce înseamnă în viața socială și în dezvoltarea națională a unui popor femeia și cine își dă seamă, că întreg caracterul familiei și în consecință a poporului întreg, îl dă însușirile, firea, modul de gândire și nobleța sentimentelor de care e stăpânită femeia, acela va ști aprecia și însemnătatea creșterii fetițelor române și prin urmare a reuniunilor deosebite cari și-au pus de țintă perfecționarea acestei creșteri.

Comitetul reuniunii noastre este pe deplin pătruns de însemnătatea acestui principiu pentru care sa înființat reuniunea noastră și încurajat de interesul publicului românesc din Blaj și jur ar face tot ce-i stă în putință, ca și din partea sa să contribuie la posibilitatea unei creșteri creștinești și naționale a fetițelor încredințate institutelor, din Blaj, cu durere trebuie însă se constate, că-i lipsesc mijloacele trebuincioase spre acest scop.

Suntem adânc convinși, că așa precum este azi situat poporul românesc principala tendință trebuie să ne fie creșterea fetițelor române pentru a putea fi la timpul său mame bune, gospodine harnice și cruțătoare, încălzite de sentimente bune creștinești și românești. — Societatea românească n'a ajuns încă la acel grad al dezvoltării sociale și economice, ca tendința principală în creșterea fetelor să fie câștigarea vreunei diplome. La cariere diferite, pentru fetițele române de azi, trebuie numai în al doilea rând să ne îngrijim, în primul rând trebuie să le câștigăm mijloacele trebuincioase pentru ași însuși, cunoștințele absolut necesare pentru de a fi mame și econoame bune.

Este clar și peste ori ce îndoială că în acest scop ar servi între altele mai bine înființarea unei școli de menagi și a unui atelieru de industrie de casă în Blaj; este evident, că acestea două instituțiuni cari ne lipsesc așa zicând, ca pâinea de toate zilele,

Cu privire la acestea eu am spus atunci deja, că ele sunt chestiuni, în cari eu aflu că e păgubitoare starea actuală de lucruri, chiar și din punctul de vedere al politicii naționale maghiare (Aprobări), fiindcă formează izvor de astfel de nemulțumiri printre cetățenii nemaghiari cu gândire patriotică ai țării, cari prepară în sufletul lor dispoziția pe seama agitației naționale. Trebuie să facem tot posibilul, ca să aducem pe cetățenii români ai țării la înțelegerea mai corectă, că ei atunci înțeleg mai corect chemarea lor, când se pun pe terenul deplin unități cu politica națională maghiară. (Aprobări). Și pe drumul acesta putem să pornim și astăzi, onorată casă. Căci slavă Domnului, în cadrele româniei din patrie sunt și astăzi numeroși conducători onorabili și foarte însemnați, cari astăzi deja stau pe punctul acesta de vedere. (Așa e! Adevărat).

Eu așa cred, că dacă guvernul face politică corectă; dacă guvernul face aceea, ce în jurul chestiilor înșirate poate să facă în stadiul de acum al lucrului; dacă guvernul scoate dinții plini de otravă a situației, la cari repetiteori m'am provocat, de exemplu: ordinațiunea referitoare la propunerea religiei și eliminarea de tot a limbii materne din școlile cu limbă de propunere maghiară, prin aceasta sper că ajungem acolo ca fiecare alt pas nou să deștepte dispoziție mai moderată în aceia, pe cari astăzi îi despart încă de noi contraste puternice politice, înmulțind numărul și întărind poziția acelor Români, cari astăzi stau deja pe punctul de vedere al perfecte armonii. (Aprobării vii). În aceasta văd eu chemarea noastră, în aceasta ne vedem toți chemarea, și ne vom nizu, nu prin declarațiuni mari singuratiche, ci în toate privințele vieții de stat pe terenul vieții de toate zilele, pe calea bunei administrațiuni, prin îngrijirea corectă a intereselor, — să facem servicii. (Aprobări vii). Și sunt de convingerea, că prin ceasta servim cu credință cauza națiunii maghiare;

nu se pot face din inițiativă particulară ci numai prin asocierea mai multora și este nu mai puțin clar, că în primul rând societatea noastră ar fi chemată să le înăunțeze, nu deodată, ci pe rând și așa, ca din acestea să profite și țărănimea din jur, care în multe privințe stă îndărăptul țărănilor din alte regiuni.

O țintă luminoasă care ar putea să încălzească ambițiunea nobilă a fiecăreia din noi ar putea fi și trebuie să fie, înființarea acestor instituțiuni și în consecință o lucrare cât se poate de stăruitoare, pentru câștigarea, mijloacelor materiale, în acest scop. — Eu cred, că acestea două instituțiuni, ar întregii în mod armonios instituturile culturale din Blaj, cari formează fala întreg neamului românesc și am credința, că nu mă înșel când zic, că lipsa lor conturbă întregimea icoanei splendide a acestor institute. —

Sunt convinsă, că zelul și interesul membrilor acestei reuniuni și a societății din Blaj și jur, va găsi nu peste mult calea și mijloacele potrivite, pentru de a face începutul acestor instituțiuni atât de necesare și nu mă îndoiesc, că poate, nu va fi departe vremea, când reuniunea noastră va lua în programul acțiunilor sale și aceste mari chestiuni în scopul împlinirii misiunii

și folosind și succesele de până acuma, pregătim înțelegerea perfectă finală, contopirea desăvârșită finală a năzuințelor, doririlor, gândirilor și sentimentelor, de care are trebuință fiecare cetățean al țării, — pe care idee mare și cauză mare eu vreau să o servesc până la ultima mea resuflare. (Aprobări vii. Aplause, aclamări).

Eu nu rog onorata casă, să binevoiască a lua răspunsul meu la cunoștință. Cum binevoiiți a ști, s'a dat exprimare dorinții, ca să se deo ocazie pentru fiecare parte a casei, să se ocupe amănunțit cu problema aceasta. Eu aprob, aflu de echitabilă dorința aceasta și m'aș bucura foarte mult, dacă chestia ar fi discutată aici, prin ce cauza ar câștiga numai, — s'ar lămurii ideile și opinia publică ar putea vedea mai bine. Prin urmare, rog stimata casă, să nu iee răspunsul meu la cunoștință, ci să binevoiască a pune la ordinea zilei desbaterea asupra lui. (Aprobări vii și lungi. Aplause. Aclamări).

Mobilizare rusească. Guvernul de războiu rusesc a dispus ca în luna lui April să se facă o mobilizare spre care scop a destinat suma de 266 milioane de coroane. Numărul contingentului armatei se va urca așa de tare, încât nu mult se va deosebi de acela de războiu. După informațiile rusești scopul mobilizării e învățăturile mai nouă ale războiului iaponez și balcanic.

Mobilizare repede în Rusia e tare anevoioasă, căci pe o întindere teritorială așa de mare sunt puține liniile ferate și legătura telegrafică încă lasă mult de dorit. Cei chemați la deprindere de arme sunt nevoiți să călătorească săptămâni până ce ajung la vre-o gară mai apropiată. — Se vede că la un eventual războiu, Rusia vrea să dispună de o armată mai modernă ca până aici.

„Militärische Rundschau“ din Viena scrie despre mobilizarea rusească următoarele: Dacă din partea guvernului de

nei sale, care este și trebuie să fie: răspândirea culturii creștine, practice și cu desăvârșire românești. — În aceasta speranță, deschid a 48-a adunare generală.

Cugetări.

Culese de I. P. C.

O sfântă Fecioară! Din Tine izvorăsc darurile dumnezeiești; Tu ești biserica cea mai frumoasă a lui Dumnezeu.

Sf. Ioan Damascenul.

*

„Ca și crinul între spini, așa e iubita mea“ (Cânt. cânt. 22). Pe sfânta Fecioară o sfințește Dumnezeu — aici e crinul; o despărțește de părinți, când o duc la biserică — aici e spinul; o închină în biserică — aici e crinul; dar postește și se mortifică — aici e spinul; ingerul o salută — aici e crinul; Iosif vrea s'o dimită — aici e spinul; fiind fecioară naște pe Isus, — aici e crinul; n'are unde să-și plece capul — aici e spinul; trei crai dela răsărit să închină odraslei sale — aici e crinul; dar îl perzută împăratul jidovilor — aici e spinul; Il vede făcând minuni, — aici e crinul; dar îl vede persecutat de făcătorii de rele, — aici e spinul. Ioan Cavthagenul.

război din Rusia se va eștului această mobilizare proiectată, nu va avea alt scop decât studiu și deprindere în arta militară.

Iși va întări cu deosebire granițele dinspre Germania și Austria.

Cu toate aceste opinia publică ungară și austriacă e grozav de agitată pe urma acestei „manevre“ rusești și foile nu-și pot ascunde temerea, că Rusia voește să ne pună în fața unui fapt împlinit. În zilele aceste s'a ținut un mare consiliu militar la Viena, iar planul mobilizării armatei spre Italia a fost modificat. De o bună vreme se simte un curent înăspriț, care turbură tot mai adânc atmosfera pașnică, în care părea că se află aceste două state.

Mesajul de tron român, pe care l-a ținut M. Sa regele Carol, în fața noilor corpuri legiuitoare cuprind, între altele:

— Alegerile generale v'au convins, că țara mai are o mulțime de probleme de rezolvit. Evenimentele anului trecut, cari au lămurit pe deplin situația noastră internațională, ne-au indicat îndatoririle ce ni-le impune evoluția trainică națională. Instrucția publică, legătura socială mai strânsă, o armată și mai perfect organizată, consolidarea afacerilor financiare, ne dau posibilitatea să ne păstrăm situația de azi cu care ne mândrim. Sunt convins, că, pătrunși și de acele sentimente, veți realiza, în colaborare cu guvernul meu, reforma agrară și politică. Constat cu bucurie, că relația regatului meu cu cele alalte state, e foarte bună și ne vom nizu să dezvoltăm pe viitor această relație prietenească, susținând pacea, pentru care România s'a întrepus așa de mult.

Trebuințele mai nouă reclamă reforme noi și nu mă îndoiesc, că dv. le veți vota, căci soarta țării e legată de armata, ce o are.

Despre Austro-Ungaria nu s'a făcut mențiune separată și peste tot nu s'a amintit cu numele nici o putere străină.

Deputat al Abrudului, în urma morții lui I. Rosenberg, a fost ales cu mare majoritate de voturi Stefan Lónyai, cu program guvernamental, în 6 a l. c.

Chestia română în dietă. Vorbirea dlui deputat Dr. Teodor Mihali. În ședința de astăzi a camerei a luat cuvântul dep. Dr. Mihali. În discursul său oratorul spune, că partidul național român luptă pentru executarea principiilor sale numai pe bază constituțională, cu mijloace legale și pe cale pacifică.

Mihali dă cetire propunerilor comitetului de trei cari constau din următoarele puncte:

Limba maternă în toate clasele primare, deplina autonomie a bisericii gr. or. române, retrocedarea comunelor românești încorporate episcopiei de Hajdudorog, asigurarea libertății de presă pentru presa română, recunoașterea drepturilor de organizare și acțiune a comitetului național, administrație românească în ținuturile românești, acceptarea de scripte și acte românești, hotărârile aduse să fie textuate și în limba românească, sprijin economic în ținuturile românești, încetarea acțiunii de colonizare, aplicarea Românilor în serviciul justiției și administrației, revizuirea reformei electorale

cu drept de vot radical sau dacă aceasta nu s'ar putea executa actualmente, o reformă electorală și o împărțire a circumscripțiilor, prin care Românii să obțină a 6-a parte a mandatelor de deputați.

La urmă a înaintat următoarea rezoluțiune:

Dupăce sistemul de guvernare a celor patru decenii din urmă e în contradicție cu istoria milenară a acelei Ungarii, pe care și fondatorul ei primul rege Sântul Ștefan a recunoscut-o *de stat poliglot*, și care pe popoarele Stului Ștefan le împarte în două tabere îndușmănite:

Să fie îndrumat guvernul, ca în interesul consolidării interne a țării să inaugureze pe față și fără nici un gând rezervat o *astfel de politică de stat*, care să aducă în armonie pretențiile unității politice a țării cu condițiile de viață națională a popoarelor sale.

Corespondențe.

Autoritate și libertate.

O „insemnare“ cu titlul de mai sus, apărută în Nrul 4 al „Culturii creștine“, iscălită de părintele Dr. Alexandru Rusu, combate părerea mea, susținută în articolul „Corp“ sau „trup?“ din Nrul 14 al „Unirii“, că „acel preot, care folosește la prefacere forma „Acesta este trupul meu“ — nu greșește de loc“. O combate, pentru că „asupra acestei chestii se poate discuta cu deplină libertate ..., dar rodul discuției poate fi aplicat textului singur pe calea autorității bisericesti“, și pentru că „înlocuirea arbitrară a cuvintelor nu mai e chestie de libertate ci de autoritate“!

Fie-mi permis să susțin din nou părerea mea întru toate, până atunci, când „autoritatea“ mi-ar dispune altcum. De 6 ani de când sunt preot, am servit mereu la sf. liturghie dintr'un liturghier de Blaj, în care cuvintele prefacerii sunt „Acesta este trupul meu“. Înainte de asta cu un an s'a întâmplat, că un poporean a cumpărat un liturghier nou, ediția din 1905 dela Blaj. Să-mi spună acum păr. Rusu, nu ar fi oare mai ușor să-mi taiu limba, decât să zic „Acesta este corpul meu“ — dupăce câțiva ani, în aceeași biserică, înaintea aceluiași poporeni am zis: „Acesta este trupul meu?“

Abstrăgând însă dela această parte personală a chestiei — eu sunt de părerea, că nu e răsvrătire în contra autorității înlocuirea cuvântului „corp“ cu „trup“. Nu, pentru că la aceasta autoritatea și-a dat învoirea. Am arătat în articolul citat, că „Orologerul“ din 1912, aprobat din partea autorității, trupul euharistic al Domnului îl numește pretutindeni „trup“. — Dacă autoritatea nu ar încuviința înlocuirea cuvântului „corp“ cu „trup“ atunci desigur n'ar fi aprobat numitul „Orologer“ decât numai pe lângă folosirea pretutindeni a cuvântului „corp“.

Să mergem însă mai departe.

În anul 1912 a apărut la Blaj două manuale pentru propunerea religiei: „Liturghia“ pentru școlile populare de Ștefan Roșian — și „Catehismul catolic“ tradus din ungurește de Dl Dr. Alexandru Rusu și

Ștefan Roșianu, profesori seminariali în Blaj, ambii membrii comitetului de redacție la „C. C.“.

În amândouă cărțile aceste e scris negru pe alb, că forma sfintei Euharistii e „Acesta este trupul meu“ etc. — Amândouă aceste cărți au aprobat prealaltă a autorității. Acum spună oricine, dacă noi preoții am fi obligați necondiționat să folosim cuvântul „corpul“ — oare atunci ar fi putut să aproabe autoritatea aceste cărți? Judece tot omul: nu ar fi curată nebunie — un preot să propună elevilor, că forma Euharistiei e „Acesta este trupul meu“, — aceiași elevi o învață aceasta din cartea provăzută cu prealaltă aprobare — și apoi — acelaș preot, să fie silit a zice „corpul“ la liturghia ce o celebrează în ființa de față a poporului și — aceluiași elevi? Poate părintele Rusu ar zice, că elevii și poporul nu bagă de seamă, dar eu zic, că noi suntem datori anume să-i facem băgători de seamă la momentele sublime ale prefacerii. — Părerea mea este, că nici nu-i iertat a presupune despre autoritatea noastră superioară așa ceva. Dimpotrivă, din faptul aprobării Orologerului și a cărților sus amintite reiese evident, că autoritatea însăși recunoaște îndreptățirea cuvântului „trup“ la prefacere. În special aprobarea manualelor de religie e cea mai strălucită dovadă, că autoritatea însăși aprobă și permite înlocuirea cuvântului „corp“ cu „trup“, și permite preoților să îndrepte greșeala liturghierului din 1905. — Iată de ce zic dar și acum din nou, că preotul, care face așa nu greșește, înlocuirea o poate face cu inima liniștită, lucrând astfel după intențiunea autorității superioare.

Iar decumva întru adevăr e oprită folosirea cuvântului „trup“ la prefacere, atunci autoritatea va face desigur atentă preoțimea la aceasta, oprind expresis verbis folosirea cuvântului acestuia și oprind în acelaș timp și folosirea pe mai departe a cărților amintite mai sus, dupăce autoritatea fără îndoială trebuie să fie consecventă. Aceste am avut să le spun cu privire la articolușul păr. Rusu.

Septimiu Popa.

Scrisoare din Gherla.

Cu plăcere vin a Vă raporta despre unele momente însemnate din viața social-culturală a Gherlei noastre, care în timpul mai nou ia un avânt îmbucurător în toate privințele.

I.

Momentul prim este producția teatrală, ce au dat-o Sâmbătă seara în 28 Februarie crt. meseriașii români din loc în sala cea mare a hotelului orășenesc „Coroana“, jucând comedia populară: „Ruga dela Chise-teu“ întretășută cu mai multe cântece, iar la sfârșit urmată de minunatul joc: Hora.

Pieseii teatrale i-a premers monologul: „Buchetul“ de Ena, predat cu toată precisiunea și cu mult sentiment de o coristă, într'o limbă dulce și plăcută.

A impus tuturor, chiar și străinilor siguranța și perfecțiunea dovedite de meseriașii români pe bină. Deosebită impresie a produs apoi disciplina bună a corului reuniunii române greco-catolice de cântări din Gherla, compus aproape numai din me-

seriași români; am admirat cu toții precisiunea, cu care au executat mândrele cântări populare ce obvin în piesă, precum și frumoasele costume românești în cari au fost îmbrăcați toți coriștii și diletanții.

Inteligenți străini de neamul nostru, cari au luat parte la aceea producție teatrală, auzind minunatele cântări românești sau exprimat că atari cântări ar tot asculta nopți întregi... Toate persoanele și-au jucat rolurile lor cât se poate de bine și desăvârșit, așa că ai fi gândit că sunt teatraliști de profesiune.

Succesul secerat în urma executării acestei piese, spre îndestularea tuturor, a avut apoi o influență admirabilă asupra decorgerii petrecerii cu joc, ce a urmat, căci petrecere românească mai însuflețită și mai veselă ca aceasta în Gherla nu s'a mai văzut. Era o adevărată plăcere a privi peste 50 de costume românești din diferite ținuturi, cari așa minunat se potriveau Româncelor și Românilor din Gherla. Și mai mare plăcere era apoi a vedea jucându-se frumoasele jocuri Someșana, Hora, Romana, Sârba. Mai vărtos jocul Hora a plăcut foarte mult tuturor și a făcut o impresiune minunată chiar și asupra străinilor.

Sala cea mare dela hotelul orășenesc de astădată s'a dovedit prea mică pentru a cuprinde în dansa pe toți aceia, cari au alergat să asculte producția harnicilor meserieși gherleni. Se epuizaseră toate biletele pentru locurile de șezut numerotate, așa că în urmă abia se mai putea afla în sală loc de stat în picioare. Un prim record în viața socială românească a Gherlei, care până acuma nu s'a mai pomenit.

Laudă se cuvine bunilor meseriași români din Ghela, ei ascultă cu drag de frunțașii și conducătorii lor, cari însufleții de cele mai curate idealuri și-au pus la inimă să-i adune în șiruri bine închegate, făcându-i să fie cu alipire către biserica părinților, moșilor și strămoșilor noștri prin învățarea liturghiei, care să o cânte în biserică, să iubească și să cultive limba dulcii lor maice și se învețe doine și cântări românești, atât de frumoase și duioase, cași cari doar nu mai sunt la nici un popor..

Cu atari cântări și doine s'au produs corul meseriașilor noștri și mai înainte la 5 serate literari — pe cari le-a ținut în iarna aceasta Despărțământul Gherla al Asociațiunii, care încă se nizește să desvoalte o activitate cât se poate de rodnică.

II.

Al doilea moment de remarcă este ședința festivă a soc. bis. literare „Alexi-Șincai“ a teologilor din Gherla ținută în refectorul seminarului. Aceasta ne-a pricinit câteva clipe într'adevăr înălțătoare de inimi.

Pe lângă niște declamări bune și o disertație potrivită, ne-am putut delecta în cântările unui cor minunat cu puteri pronunțate și bine disciplinat. Deși invitarea oaspeților din cauza împrejurărilor locali a trebuit să se mărginească numai la inteligența din oraș, totuș s'a mai putut zări printre ascultători și câte un străin atras poate de farmecul nespuse ce se desprinde din minunatele doine și cântări românești, care a pus în respect pe streini și în seara antecedentă.

Pe la 5 ore d. a. dupăce sosesc membrii Veneratului Capitu în frunte cu ilus-

Reviste.

trismul și Reverendisimul Domn Ioan Georgiu prelat papal, prepozit vicar general episcopesc, apoi toți profesorii de teologie și pedagogie împreună cu un număr însemnat de inteligenți din Gherla — se începe ședința.

Punctul de introducere e deschiderea ședinții prin președintele societății Iulian Manu, cleric de a. IV. arătând prin o frumoasă și potrivită cuvântare de deschidere menirea și tendințele societății de a cultiva în sufletele tinere a viitorilor preoți idealul pur și neprihănit față de materialismul cras, ce bântue azi, ducând popoarele la perirea sigură.

Intre aplauzele vii ale ascultătorilor întonează corul societății „Imnul Astei” sub conducerea însuflețitului și neobositului conducător Constantin V. Ghetie cleric a. II. Imnul acesta însuflă de vitregia vremurilor de sbucium în sufletele alor doi măestri mari ai neamului nostru A. Bârsan și I. Mureșan, a fost executat cu o adevărată putere de apostoli. Urmează apoi „Blăstămul bardului” de Uhland-Iosif declamată de Aurel Ghilea cleric de a. IV. cunoscut de un declamator foarte bun.

Al doilea punct de cor îl formează: „Codrule codruțule” de Eminescu—Sequens. Solo de bas alui Ioan Andron cleric II-nit atinge în inimile ascultătorilor coarde, cari stărnesc atâtea simțăminte nespuse și doruri neînțelese până acuma. Dispoziția sufletească trezită în inimile tuturor prin jalnicul cântec de mai înainte, că:

Numai omu-i schimbător
Pe pământ rătăcitor

pare-că o potențază „Omagiul amintirii lui Caragiale, Cerna, Iosif, Chendi” dlui Emil Lobonțiu cleric II-nit care mai ales prin stilul său frumos și plin de un fel de duioșie, face o deosebită impresie asupra ascultătorilor.

După aceasta corul execută cu toată precisiunea: „Șoimul și floarea fragului” de Alexandri-Mureșan. Are un efect neașteptat. Soliștii execută frumos părțile de solo. Mai e plăcut tenorul (I) plin și puternic alui Ionel Ilieșiu cleric de a. IV-lea (Floarea fragului). Aurel Butean cleric de a. I (Șoimul) de asemenea are un ton plăcut.

Urmează anecdota „Jidani și hoții” de Th. Speranța, declamată cu mult haz și dexteritate de a imita, de Emil Dumitru cleric de a. III. care și în punctul următor „Răsunetul văilor” cu solo de tenor (II) face foarte bună impresie prin tonu-i moale și miădios potrivit pentru doine.

Ședința se încheie prin vicepreședintele societății George Mânzat cleric de a. IV, care prin câteva cuvinte însuflețite mulțamește oaspeților pentru participarea la acest act de entuziasm și pentru interesul ce l-au arătat față de nuzința spre progres și înflorire a societății.

Răspunde Ilustrisimul și Reverendisimul Domn Ioan Georgiu. Prin cuvinte cu adevărat părintești inculcă membrilor societății cultivarea frumoasei noastre limbi strămoșești, care e cea mai scumpă zestre a noastră hărăzită de la străbuni. Oaspeții se deapartează cu cele mai frumoase impresiuni.

A fost o manifestație care a îndestulit pe toți. Ascultătorii au avut parte de câteva momente nu numai plăcute, ci momente, cari au fost în stare se verse în inimi multe nădejdi de vremuri mai bune.

Dee Dumnezeu, ca astfel de clipe să se prelădiu unui viitor mai bun pentru Biserica și neamul nostru. *Observatorul.*

Atentatul dela Dobrițin. Poliția urmărește mereu pe atentatorii dela Dobrițin, până acum fără rezultat. Pe Catarau, poliția din România, l'a putut urmări numai până la Ploiești. Aici singur s'a urcat în trenul expres. Soțul său Kirilow n'a putut scăpa în Rusia căci acolo ar fi fost deținut la moment. Se confirmă tot mai mult știrea, că el a trecut la Brăila ori Galați și de aici cu corabia trecând peste Dunăre ajunse în Basarabia. Peste teritoriul rusesc a trecut cu pașaport fals.

După altă versiune atentatorii se ațin încă tot în România. Poliția urmărește pe Catarau, în Craiova. Și asta din motivul că de aici mai ușor ajunge în Bulgaria.

Poliția maghiară, pe baza unor date câștigate, e de convingerea, că atentatul s'a făurit în București și Ana Kovács, care ar fi trimis banii la adresa episcopului Miklossy, trăește în capitală.

Sigilul de pe epistolă a fost comandat cu patru franci de Catarau dela Ilie Schwarz, strada Calolon. Schwarz își aduce bine aminte de figura lui Catarau.

Poliția a descoperit și pe neguțătorul Ali Fuad, dela care Catarau cumpărase pielea de leopard. Acesta spune că pielea a fost de capră și el a pregătit-o colorându-o în fabrică. Tot neguțătorul a mărturisit și aceea că înainte cu două săptămâni a convenit cu Catarau pe strada Griviței. Pentru piele ceru 50 lei pe urmă a vândut-o cu 25, plătind prețul la moment și punându-o subsuoară a plecat. La poliție i-au arătat chipul lui Catarau pe care neguțătorul l'a cunoscut numai decât.

După o știre din Dobrițin, poliția de acolo a dat de urmă, că Avramow era în corespondința cu Ecaterina Bugharszki, în mica publicitate dela foaia „Program”. Cercetările decurg și în astă direcție.

Diverse.

Căsătoria A. S. R. principesei Elisabeta se va face la 10 Mai. Ni-se anunță din București: Deși nu s'a publicat nimic oficial în această privință, presa străină, — inclusiv cea grecească, — dau ca sigură căsătoria moștenitorului tronului grecesc cu A. S. R. principesa Elisabeta.

Nici o știre nu se publică în această chestie fără să fie întovărășită de cele mai mari elogii pentru cea mai frumoasă din prințesele europene.

Nași vor fi M. S. regina Elisabeta a României și împăratul Germaniei, care va sosi în acest scop la București.

Suveranii celorlalte state vor fi reprezentați, unii chiar prin moștenitorii tronurilor. Se afirmă, că M. S. regina Elisabeta scrie acum un poem în onoarea viitorilor căsătoriți.

Reuniunea femeilor române din Blaj și-a ținut Duminecă în 1 Martie a. c. a 48-a adunare generală, în localul Casinei.

Dna prezidentă v. d. Dr. Pop n. Maniu a rostit o frumoasă și conștientă vorbire de deschidere, pe care am avut plăcerea să o publicăm în foia „Unirei”.

Din raportul general al comitetului citit de secretarul N. Negruțiu, remarcăm succesul deosebit al colectei, inițiate de Reuniune, pentru providerea cu haine a elevilor săraci dela institutele de învățământ din Blaj. Au fost ajutați 100 elevi cu haine în preț de cor. 91280. Apoi splendida reușită a picnicului din 24 Ianuarie a. c. Reuniunea s'a făcut membră pentru totdeauna a „Uniunii femeilor române din Ungaria”.

În anul 1913 Reuniunea a avut cu totul 113 membri.

S'au dat ajutoare elevelor 595 cor., copiilor săraci 183 cor., Internatului de fete 1200 cor., alte ajutoare cor. 220; va să zică cu totul 2198 cor.

Raportul comisiei exmise de către comitet pentru cenzurarea cassei l'a citit membrul de încredere. prof. G. Precup. Cu sfârșitul anului averea Reuniunii face 14456 cor. 16 fl.

Adunarea generală la propunerea raportorilor, Traian German și Ștefan Suciu, comisiilor exmise, primește: atât raportul general, cât și cel despre circulația cassei pe 1913. Asemenea și propunerea comitetului ca din fondul disponibil al anului 1914 să nu se dea ajutoare personale.

Di Niculiță Costea, a raportat în numele comisiei exmise pentru înscrierea de membri noi: s'au înscris 6 membrii noi și s'au încasat cor. 90.

Premiera piesei „Domnul Notar”. Duminecă a avut loc pe scena Teatrului Național din București premiera piesei „Domnul Notar” de di Octavian Goga. Piesa a avut un mare succes. Rolurile au fost interpretate de cei mai de seamă artiști dela Teatrul Național.

Noua reședință a episcopului Miklossy. După cum se anunță din Dobrițin, episcopul Miklossy al Hajdudorogului s'a mutat alaltăeri în noua reședință (Str. Miklos 51), unde noul său secretar Melles Emil s'a apucat deja de aranjarea arhivei. Se spune că episcopul Miklossy ar fi voit totuși să-și reocupe vechea reședință, dar chiriașii — se știe că episcopul locuise în o clădire a camerei industriale — au anunțat pe președintele camerei, că toți vor abdice locuințele, în caz că episcopul își va mai relua acolo reședința.

La Academia populară, Duminecă, în 8 Martie n. a. c. va vorbi părintele Ioan Agărbiceanu, despre: Cultura Ardeleană în a doua jumătate a veacului al 19-lea.

Începutul la orele 5 p. m. în sala de gimnastică.

Prințul de Wied în Triest. Noul domnitor al Albaniei, prințul de Wied în 5 Martie crt. cu un tren special a sosit din Drezda prin Salzburg la Triest. La gară a fost întâmpinat de prințul Hohenlohe încunjurat de șefii autorităților militare și civile, de membrii deputațiunei albaneze și de un ales și numeros public. La sosirea trenului în gară a fost salutat prin bubuitul alor 104 de tunuri, pe când muzica reg. 32 a intonat noul imn albanez.

După terminarea imnului, prințul de Wied s'a scoborât din vagon fiind salut prin o vorbire scurtă de Hohenlohe, căruia i-a răspuns principele de Wied și apoi însoțit de cei prezenți luând loc în automobile au plecat spre port, de unde în câteva minute pe o barcă au sosit la jachtul de războiu Taurus. De aci în bubuitul tunurilor și însoțit de vapoarele de războiu ale Puterilor au plecat spre Durazzo, în noua lor țară.

Bucurie prematură. La timpul său am înregistrat cu multă bucurie știrea, că la întrevinerea ministrului de justiție, s'a sistat procesul pornit în contra părintelui *George Mureșian* și alor 31 locuitori români din *Moftinul mic*. Acum să anunță din Sătmar că ministrul a retrimis actele procesului la tribunalul din Sătmar, cu îndrumarea, ca *procedura contra numiților să se continue*. Președintele tribunalului de acolo, Dr. Némethy Jozsef, a și satorit ziua de pertractare pe 23 Aprilie a. c.

Statutele „Uniunii femeilor române din Ungaria” aprobate. Din Brașov să anunță, că ministrul de interne a aprobat statutele „Uniunii femeilor române din Ungaria”, ale cărei baze s'au pus în congresul din Mai a anului trecut, ținut la Brașov.

Urmările consumației de alcool. Din Deva se anunță, că în comunele Petroșeni, Petrila și Livezeni din comitatul Hunedoarei, a căror locuitori în majoritate sunt români cu ocupațiunea de băieș, în anul 1913 s'au consumat cu totul 1.008.097 litre bere, 195.616 litre rachiu, 183.895 l. vin, 89.496 l. alte deosebite beuturi și 2000 l. must. Acest evant satorit în 1.479.114 l. a fost înghițit de 22.916 oameni, astfel că pe un om a venit 65 litre de alcool. Dacă mai adaugem că singuraticii proprietari încă produc anual mult vinars și că în comunele numite se aduce vinars și din comunele învecinate, consumul de alcool e mai mare, așa încât pe un consumant se vin anual 75—80 litre. Efectul acestei triste statistici se și vede, căci în întreg comitatul Hunedoarei nicăiri nu se întâmplă atâtea fărădelegi ca tocmai în ținutul acesta.

24 persoane mușcate de un câne turbat. Cazul s'a petrecut în seara de 27 a lunii trecute, în Orăștie. Pe la 6 ore seara, când circula o mare mulțime pe străzi, un câne turbat s'a repezit asupra trecătorilor, mușcând în câteva momente, 24 de persoane. Lumea a început să alerge îngrozită, căutându-și adăpost, așa că după puțin timp toate străzile au rămas atât de pustii încât părea, că o mare catastrofă se deslănțu-i-se asupra întregului oraș. A pornit apoi poliția, care a împușcat toți câinii pribeșiți pe străzi. Până câtră dimineață a ținut această goană, când apoi ziaristul Coriolan Pop a culcat la pământ cu trei gloanțe de revolver pe cânele turbat, care împrăștiase atâtea groază. Toți cei mușcați de câne au fost transportați la institutul Pasteur.

Mulțămită. La balul filantropic al elevilor dela gimn. gr.-cat. din Blaj, ținut la 12 Februarie a. c. au binevoit a contribui, respective a suprasolvi următorii domni: G. Precup prof. Blaj 5 cor., Tornya Lajos, Blaj, 10 cor., Mărginean Vasile, Blaj, 1 cor., Tulea Gedeon, Blaj, 40 fil., Ioan Maior, Blaj, 2 cor., familia Murza, Blaj, 1 cor., Ștefan Pop, prof. Blaj, 2 cor., Mihail Raț, Blaj, 4 cor., Ioan Mihu, Blaj, 2 cor., G. Vărtic, Năsăud, 1 cor., Nicolae Baci, Blaj, 2 cor., Sever Pop, Blaj, 3 cor., Simonffy Alajos, pretore, Blaj, 3 cor., Schiessl Károly, farmacist, Blaj, 8 cor., dr. Cornel Ordace, avocat, Blaj, 2 cor., Iuliu Maior, prof., Blaj, 2 cor., Vezan, inv. pens., 1 cor., Ioan Crețu, Blaj, 2 cor., Ioan Crăciuneanu, Blaj, 2 cor., dr. Victor Pop, Blaj, 1 cor., Vasile Ianza, petrore, Petroșeni, 20 cor., Toma Suci, inv. pens., 1 cor., Iuliu Truța, preot, Cincea 4 cor., Nicolae Costea, Blaj, 2 cor. dr. Mezei adv. Vințu de sus, 3 cor., Maria Vlăsa, Blaj, 1 cor., Vasile Onosi, proprietar Boncida, 2 cor., P. Moldovan, Blaj 1 cor., C. Magde, preot, Drâmbariu, 2 cor., Al. Schiller, Blaj, 1 cor., Zevedeu Moldovan, Blaj, 4 cor., dr. A. Chețianu, Blaj, 5 cor., Carol Nagy, Blaj, 2 cor., fam. Butnariu, Blaj, 2 cor., A. Păcurariu, protopop, Miereurea, 8 cor., fam. Hulea din Galda, 4 cor., Rudolf Rițiu, Blaj, 2 cor., Eugen Nicolă, Blaj, 4 cor., Dionisiu Trifan, Blaj, 1 cor., Nicolae Chichidean, Blaj, 1 cor., Dna Sinberger, Blaj, 6 cor., Ioan Popa, Cergău, 4 cor., Welwart Mór, Blaj, 6 cor., Lauer József, Szinerváralja 2 cor., Ilie Mircea, Blaj, 1 cor., fam. Pongratz, Blaj, 2 cor., Valer Ioan, Blaj, 1 cor., fam. Kapper 1 cor., Dr. V. Hâncu, medic, Blaj, 2 cor., și Aug. Stupariu, Blaj, 6 cor. Li-se exprimă sinceră mulțămită și pe calea aceasta. *I. German prof.*

— Pentru „fondul studenților bolnavi” dela liceul din Blaj au binevoit a contribui următorii: dna Aurelia dr. Dan din Mociu 5 cor., dna Maria Mărginean din Oravița 2 cor., dl dr. Laurențiu Pop, avocat în Abrud, 10 cor., dl dr. V. Bianu din Buzău, 20 cor., dl dr. Ioan Balan din București, 5 cor., dl Garol Pascha, preot în Zăicani 2 cor. și dl Vasile Hopârtean, preot în Gădălin 4 cor., I. Popa, preot în Cergău, 4 cor. Li-se exprimă și pe calea aceasta mulțămită sinceră. *G. Precup, prezident. I. German, cassar.*

Errata. La concursul publicat de „Vulcan” societate industrială pe acțiuni, alineatul al treilea e a se rectifica: *Ofertul trebuie prezentat însoțit de un vadiu în valoare de 1000 adică Una mie coroane până în 25 Martie 1914 st. n. la 12 ore din zi la subsemnata direcțiune.*

Se caută: Un scriitor advocațional pentru o cancelarie din provință.

Adresa: Redacția „Unirii”, Blaj.

Sirolin
„Roche”
Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație
In morburi de plămâni,
Cataruri bronchiali,
Tusă convulsivă,
Scrofuloasă copiilor.
Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane sticla.

Partea Literară.

—
F. X. Wetzel.
—

Calea spre fericire.

— Pentru tinerime. —

Trad. de: P. A. N.

(Continuare.)

În 21 Martie 1892 s'a tăiat capul unui ucigaș în Saint-Nazair. Când l-au dus la gilotină, s'a rugat să-i permită să spună câteva cuvinte mulțimii adunate și permițându-i-se a zis cu glas tare: „Mi-a sunat ceasul din urmă. Credeți-mă prietinelor, că pedeapsa ce mi-au dat-o o meritez și o primesc ca o dreaptă spășire pentru fărădelegile mele. Dar lăsați-mă, ca cu limbă de moarte să vă spun: „*Feriți-vă de societățile oamenilor răi! Cinstiți-vă religia pentru că numai ea poate lumina pe oameni pe calea adevărului.* Dumnezeu, pe care eu îl iubesc și pe care — durere — numai așa de târziu îl cunosc, Acela mi-a dat grația și mângăierea de-a muri creștin. El m'a iertat pe mine ucigașul; iertați-mă și voi pentru numele Lui. Mulțămesc domnului preot de temniță de aici și domnului preot din Nantes, cărora le datoresc mântuirea”. Și ucigașul cu un curaj rar își puse apoi sub gilotină capul, care după câteva clipite zăcea departe de trup.

Iatăce scrie un tinăr protestant în „Mărturisirile de bună voie”: Ieșind de pe băncile școlii am intrat în mai multe societăți. Una era societatea de gimnastică, căreia am să-i mulțămesc dezvoltarea mea trupească. Dar în aceasta mi-s'a dat multă ocaziune să beau: după fiecare oră de gimnastică beam câte ceva. — Alta era societatea corală. Și aici mi-se da multă ocaziune la beutură și joc de cărți așa, că mai târziu mai bucuros beam și jucam cărți decât cântam. Mai târziu am intrat în cercul social. Aici, eu, băiat tinăr, mi-am însușit un caracter șovăitor. Capul îmi fierbea de idei socialiste, și mă mai gândeam, că îndată ce voi putea, să mă fac anarhist. Mi-am aflat însă mântuirea în o societate de temperanță, ai cărei membri se rețineau dela orice beuturi spirituoase. Acum sunt fericit și îndestulit, căci m'am scăpat de patima beției cu ajutorul evangheliei Domnului Isus Hristos”.

Intră așadară numai în societăți cu adevărat creștinești, cari pe lângă înmulțirea cunoștințelor și petrecerea cuviincioasă, mai țintesc și spre o viață bună creștinească. În fruntea ei va trebui se stea următoarele cuvinte, ca semn al acelei societăți: „*Religie și virtute, muncă și sirguință, pace și iubire, glume și veselie.*”

7. Exactitatea în celea mici.

Lipsa de exactitate în lucrurile mai mici e o stâncă de care se sfarmă naia fericirii atâtor oameni. Unii se gândesc la lucruri mari, iar celea mici, celea îndatinate,

de toate zilele, le uită și doar toate lucrurile mari se fac din celea mici adunate laolaltă. Firele de nisip fac munții, picurii de apă marea, minutele și orele zilele. De aceea, de foarte mare însemnatate, e acuratețea în celea mici. „Cel ce-i punctuos în lucrurile mai puțin însemnate, și în celea mari va fi“, zice Cartea cărților. Și tot acolo se mai scrie: „Bine slugă bună și credincioasă; peste puține ai fost credincioasă, peste multe te voi pune; intră în împărăția Domnului tău“.

Tinerii să nu uite așadar următoarele reguli:

1. *Isprăvește-ți toate afacerile, chiar și celea mai mici și mai neînsemnate, cu toată acuratețea și punctozitatea.* Ca pildă de urmat, ne poate servi însuș Domnul Hristos. El, „care împinge miazănoaptea spre nemărginire (golătate) și atârnă pământul în neant, prin puterea căruia mugește marea și care cu privirea Sa liniștește furtuna“.

El făcea celea mai mici lucruri, cari erau lăsate Lui, în lucrătoarea tatălui său nutritor. Sfântul Paul chiar apostol fiind încă lucra la pânză pentru corturi și așa din lucrul mânilor lui trăia el și soții săi. Sfântul Ansgar, apostolul Svediei și al Danemarcei, pe când predica cuvântul Domnului, popoarelor păgâne, impletea cu multă strădanie la rociuri de pești. Tot așa sf. Bonaventura un dascăl al bisericii fiind în mănăstirea din Mugello, chiar pregătea niște pești în culină, când crainicul Papei îi dădu pălăria de cardinal. El își puse pălăria în cuier și își isprăvi mai întâiu lucrul.

(Va urma)

Posta Administrațiunii.

Am primit și chitam abonamentul dela: *Tasnád-Szarvad* pe 1/7 1909—31/12 1911. În restanță mai sunt anii 1912—1914. *Kövárremete* pe 1913. — *Oarța de sus* pe 1914. — *Lopadea rom.* pe 1913. — *Ilva mare* pe 1914 sem. 1-iu. — *Rucăr* pe 1914 sem. 1-iu. — *Botiz* pe 1913. — *Chereluș* pe 1914 până în 1/9. — *Cosniciul de jos* pe 1911. — *Ienke-Mocsár* pe 1910 și din 1911 până în 1/10. — *Buduș* pe 1914 sem. 1-iu. — *Mánya* pe 1906 și din 1907 până în 1/9. — *P. P. Kisderzsida* pe 1910—1912 pentru *Căfelul maghiar* și *Derșida* pe 1914 sem. 1-iu. — *Temesliget* pe 1911. — *Meseș Sângeorgiu* pe 1/5—1/9 1913. — *Căfelul rom.* pe 1913. — *Lunca Cernii de sus* pe 1913 sem. 1-iu. — *Szamostelek* pe 1914 sem. 1-iu. *Láposhidégkút* pe 1/12 1912—10/5 1914. — *Delani* pe 1913 sem. 2-lea. — *Mezőszáva* pe 1912. Rugăm și pe 1913 și 1914. *Sântimbru* pe 1913. Rugăm și 1914. — *G. P. Cap. Mănăstur* pe 1914 pătrarul prim. Calendar nu avem în estan. — *Zarándnádás* pe 1/5—1/12 1913. — *Subpădure* pe 1/3 1913—1/3 1914. — *Satusugatag* pe 1914 sem. 1-iu. — *Vulcan* pe 1914. — *Less* pe 1/9 1903—1/3 1905. Poșta se va schimba. — *Érkávás* pe 1914 sem. 1-iu. — *Krasznahidvég* pe 1914 sem. 1-iu. — *Somlyószécs* pe 1/9 1913—1/5 1914. *Lásnyó* pe 1911—1913. — *Sevestreni* pe 1913. — *Borgo Mureșeni* pe 1914 sem. 1-iu. — *Monó* pe 1914. — *Aiud* pe 1914. — *V. S. Marzloch* pe 1/4—31/12 1913. — *Cianul-deșert* pe 1914. — *Băsești* pe 1/9 1911—1/9 1912. Vă rugăm și pe restul 1/9 1912—31/12 1913. — *Surducul mare* (p. Forotik) pe

1911. — *Băgău* pe 1903 și 1904. Vă rugăm și pentru rest. — *Oarța de jos* pe 1914. — *Bărcuș* pe 1914 sem. 1-iu.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

Biblioteca „Unirii“.

- 1. *Ben Hur*, sau zilele lui Mesia de Levis Valace, 2 vol. 2-90
- 2. M. Eminescu, *Studiu critic* —90
- 3. *Câteva momente din începutul bisericii române*, de C. Auner —20
- 4. *Nume de familie la românii din Ungaria*, de Alesiu Viciu —12
- 5. *Din viața lui I. Micul*, de M. Străjan —16
- 6. *Albertina*, povestire de Dr. V. Bojor —30
- 7. *Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II.* 3-40
- 8. *Cele două fețe ale lumii*, de Nicu —30
- 9. *Ziua deșteptării*, de Aurel Fodor —16

Biblioteca din Blaj.

- 1. *Vestitorii credinții vol. I.* —24
- 2. *Impresii* —24
- 3. *Sfânta Casă din Loreto* —24
- 4. *Floricele din raiu* —24

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**

Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Viță americană altoită

precum și viță americană pentru altoit, cu și fără rădăcini, în diferite varietăți, furnizează renumita și de mulți ani recunoscută ca cea mai de încredere pepinieră.

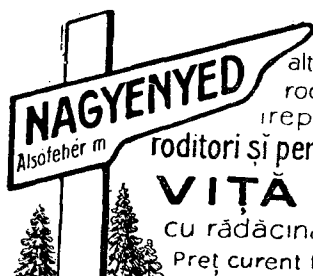
FR. CASPARI

Mediaș—Medgyes. [Nagyküküllő vm.]

Serviciu conștiințios. Soiuri garantate. Catalog se trimite la cerere gratis și franco.

În catalog sunt publicate mai multe scrisori de mulțumire, primite din toate părțile țării, astfel, că înainte de a face comanda, oricine poate cere informațiuni în scris sau verbal dela dnii proprietari, cari mi-au trimis acele scrisori și se pot convinge astfel de absoluta încredere, ce o pot avea în firma de mai sus.

[12] 13—20

Să pot procura altoaie pentru pomi roditoare de calitate ireproșabilă pomi roditori și pentru promenăzi

VITĂ DE VIE

cu rădăcină și altoaie. Preț curent trimite gratuit.

FISCHER és Tsai

Școală de grădinărit și stabiliment de viticultură. Proprietari: AMBROSI M. junior și succesorii lui Fischer L.

Înainte de ce ai cumpăra
Altoi de viță de vie,
— VIN —

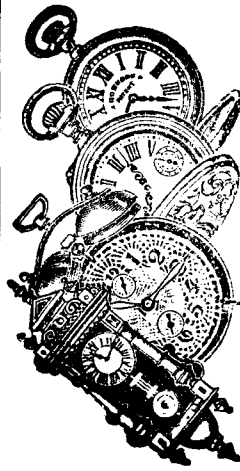
Pomi, ori arbori de decor,
cere în interesul propriu Prețurentul nostru ilustrat. care conține pentru ori și cine multe lucruri folositoare.

ADRESA: **Sücs Sándor fia**
szőlőoltványtelep és bortermelő részv.-társ.
BIHARDIÓSZEG.
(70) 12—16

12—12

8 zile de probă

trimit la ori și cine în schimb, sau pe bani, pe lângă rambursă:

- Ceas American de Nichel K 2-80
- > Patent Cap de cal K 3—
- > Goldin-American K 3-50
- > Cap de cal-Drumferat K 4—
- > Duplu-Cap de cal K 4-50
- > Neted-de Oraș K 5—
- > Cop. dupl. Imit. argint K 6—
- > De aur de 14 carate K 18—
- > Original-Omega K 20—
- > Wecker-Concurrent, obdus cu Nichel 20 cm. înalt K 2—
- > W. cu marca Junghans K 3—
- > > Radium K 4—
- > > > cu 2 sonării K 5—
- > > > cu 4 > K 6—
- > > > cu muzică K 8—
- Orologiu-Pendul de 75 cm K 18—
- > > > cu baterie K 10—
- > > > cu muzică și baterie K 14—
- Rotund cu Sonărie K 6—

— Garanție în scris pe 3 ani. —
Spedare pe lângă rambursă.

MAX BÖHNEL

Wien. IV. Margarethenstrasse 27/671.
Prețurant original de fabrică, gratis.

Paturi de fer,

de aramă și jumătate aramă, paturi de copii, zițuri de căruță, sicrie de noapte, closete pentru odăi, spălător, stativ de haine, cuiere, cluscă pentru șoareci și cloțani, matrațe pe coarde și sârmă de oțel, așezate pe rame de lemn și fer, perdele și cadre de aramă, țesături de drot, paravane pentru cuptoare, ținătoare de cărbuni și lemne, vătrae, lopeți și alte unelte pentru focărit, dimpreună cu stativ, pat-canape de fer contractabile, dimpreună cu saltea de sârmă, divanuri șcl. Aranjamente de hotel, spitale, restaurante, de grădini șcl. liferează în prețul cel mai moderat

Garai Károly

pregătitor de mobile de fer și aramă în
A R A D.

(66) 14—52

Cel mai bun izvor de comandat viță de vie cu rădăcină sau netede, ca

Berlandieri Riparia Teleki

cum și soiuri de plantațiuni cu rădăcină este

Administrația de viticultură

TELEKI ZSIGMOND

în Villány (Comit. Baranya)

Cereți Catalogul nostru cel mare, ilustrat.

(3) 8—10

Balsamul apotecarului A. Thierry

e un mijloc neîntrecut la boale de plămâni și de piept, moderază catarul, oprește flegma, ușurează durerile tusei. Are efect escelent la aprindere de gât, răgușeală și la boale de gâtlej, friguri, în deosebi sgarciuri în stomac și colică. Vindecă boalele genitale și hemoroide, corăță rărunchii și întărește apetitul și mistuirea. Servește tare bine contra durerilor de dinți, a dinților găunoși, contra mirosului de gură și și alte boale de dinți și de gură, încetează mirosul provenit din gură sau stomac. Mijloc bun contra limbricilor. Vindecă tot felul de răni, orbant, beșici provenite din ferbințeli, buboaie, buburuze, răni provenite din arsură, membre degerate, sgrăbunțe, bube ce-au eșit pe piele dureri de urechi etc. Să nu lipsească din nici o familie, în deosebi când bântuie epidemii de influență, holeră și alte epidemii. Scrie la:

A. THIERRY, apotecă la Ingerul păzitor în Pregrada bei Rohitsch.

12 sticle mici sau 6 mari, ori 1 sticlă mare specială 5-60 K.
La comande mai mari e prețul mult mai ieftin.

Singură veritabilă ALIFIE-CENTIFOLIA a lui THIERRY

impiedcă și oprește înveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Se folosește: la femei cari lăptează, la pornirea laptelui, împotriva impetritii pieptului, la orbant, inflamație de picioare sau de os, răni, picioare umflate și la mănecarea osului; apoi la răniri de sabie, împunsături, împușcături, tăieturi și sdruncinări, precum și la înlăturarea din corp a obiectelor străine, ca: sticlă, țanduri, pietriș, alice, spini etc., la tot felul de umflături, răni, carbunc, chiar și la cancer (rac); la negei pe mâni sau la picioare, beșici, răni la picioare, răni de arsuri, la slăbire provenită din zăcut mult, beșici de sânge, curgeri de urechi etc. etc.

2 cutii costă cor. 3-60, pe lângă trimiterea înainte a banilor sau cu ramburs. Se capătă la apotecarul Török József, în Budapesta precum și la mai multe farmacii din țară. En gros se află la drogeriile: Thalmayer și Seitz, Erezii Hochmeister și Frații Radanovits în Budapesta. Unde nu e deposit, să se comande direct dela:

A. THIERRY, Apoteca la Ingerul păzitor în PREGRADA
(lângă Rohitsch-Sauerbrunn). (70) 16—25.

Concurs de licitațiune minuendă.

Intreprinzătorii doritori de-a executa lucrările necesare la edificarea bisericii din *Preluca nouă* (com. Solnoc-Doboca), conform planului aprobat de Prea Ven. Consistor din Gherla sub Nro 2831/913; prin aceasta să recearcă, să-și înainteze ofertele în scris, însoțite de cauțiunea C. 1300 adeca unamie treisute cor. numărar, ori hârtii de valoare, Curatoratului din *Preluca nouă* (Uj Haragos) p. u. *Kápolnok-monostor*, cel mult până în 3 Maiu a a. c.; când se va ținea și lițitația minuendă.

Planul și condițiunile de edificare, preliminarul de spese aprobat de Prea Ven. Consistor din Gherla la 22 Martie 913 să poate vedea la preotul local.

Prețul de strigare este C. 10.000

Preluca nouă la 1 Martie 1914.

G. Petrovan
paroh gr.-cat.
(11) 2—3

Leon Birle
prim curator.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrica de scaune de fier pentru
clopote a lui

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric 43) 38—52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajusturi de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

□ clopotele găurite □

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 gk. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustarea de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până în
inea anului 1912 K. 5,456,645-67
Capitale asigurate pe viață achitate 5,458,689-43
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912 } foc „ 183.667,241-
} viață „ 11.740,710-
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . cor. 2.603,400-

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(8. 18 -?)